

Ob dnevu republike

Te dni bo minilo komaj dvajset let, odkar praznujemo Jugoslovani svoj Dan republike. V tem kratkem času sta se izredno močno spremenili oblika in vsebina življenja vsega ljudstva Jugoslavije. Iz zaostalosti, napoli pismenih ljudi je zrastle zavedno ljudstvo, ki je preobrazilo svojo državo. Splošen porast našega gospodarstva, izgradnja industrije, modernizacija komunalnega sistema, uveljavitev ljudskih političnih težej, vidna vrednost pomena naše mednarodne politike, predvsem pa družbeno-moralna zavest naših državljanov so živ kazalec, ki vsakomur lahko pokaže seštevček uspehov nove Jugoslavije.

Če pogledamo na šolsko področje, vidimo, da se je tudi struktura našega šolstva znatno spremenila. Danes obstoji v LRS okoli 1760 osnovnih šol in 34 gimnazij. Te šole, v katerih poučuje nad 7000 učnih moči, obiskuje nad dve sto tisoč otrok. Nižjih in srednjih strokovnih šol je blizu 150, umetniških 50, posebnih šol je 24, razen tega obstaja še nekaj desetletnih šol za odrasle. Prav posebno so narasle strokovne, srednje in posebne šole. Tudi izgradnja skoraj sto novih šolskih poslopj v zadnjih letih kaže, da smo kristoloske gradnje že premostili.

Osemletna šolska obveznost zajema v Sloveniji skoraj vse otroke. Blizu ena šestina mladega rodu je tako neposredno pod vzgojnim vplivom učiteljev in profesorjev. To dejstvo nam nalaga ogromno družbeno-moralno odgovornost. Ko nam družba v času tako velikih družbenih prenosov daje v vzgojno varstvo in v šole osnovnega izobraževanja najboljše del svojega naroda, je potrebno, da se zavemo tudi dolžnosti, ki nam jih tako zaupanje nalaga.

S presnavljanjem našega gospodarstva se vzporedno spreminjajo tudi duševnost našega človeka, našega otroka. Zaradi vsestranskega razvoja postajajo tudi duševne potrebe človeka drugačne kot v prejšnjih dobah. Kot učitelji in vzgojitelji moramo spoznati težnje naših delovnih ljudi, družin in mladega človeka posebej. Razvoj sodobne znanosti in tehnike ne nehno prodira v vse odtenke našega življenja. Če hočemo dati otroku potrebno življenjsko znanje, moramo poznati življenjske pogoje družbe. Zato je učitelju danes bolj kakor kdajkoli potreben tak odnos, ki združuje pedagoško in didaktično teorijo z življenjsko prakso. Ti spremenjeni družbeni odnosi namreč zahtevajo tudi spremenjeno učno snov in drugačen način vzgoje, kakor je bil v stari šoli.

Šolska reforma, ki jo bo v kratkem sprejela Zvezna ljudska skupščina, združuje v svojih načelih najboljše izkušnje našega družbenega razvoja in upošte-

va napredne izobraževalne in vzgojne potrebe sodobnega človeka. Brez dvoma vsebuje načela reforme nešteto izkušenj, ki so jih za napredek šolstva posredovali kolektivi prosvetnih delavcev in posamezni napredno usmerjeni vzgojitelji.

Naša prizadevanja, ki bodo v bodočih letih morala še skozi težke praktične preizkušnje, pa bodo tam tam bolj uspešna, čim bolj se bomo znali živo strniti z vsemi družbenimi činitelji in pojavi, ki rastejo ob nas. Materialna izgradnja našega šolstva je samo en del, sicer zelo važen del, ki nam bo pomagal prehoditi težave pri hitrejši rasti naše reformirane šole. Ni manj važen od tega dela pa je človek — učitelj.

Eden najvažnejših smotrov reformirane šole je v tem, da bomo znali v otroku, šolarju in dijaku, zbuditi speče sile in želje, ki ga bo znala pritegovati k samostojnemu izobraževanju. To načelo pa ne velja samo za otroke, temveč prav v toliki meri tudi za nas vzgojitelje same.

Globlje življenje v družbene pojave okrog nas, bolj življensko sodelovanje v družbenih organih, pa tudi več študija, razmišljanja in načrtnosti, to so naše stane, pa vedno tudi nove naloge. Če jih bomo znali prav uresničevati, bomo z manj truda, zato pa z večjo pomočjo organov lahko veliko lažje uresničevali.

Naš bodoči razvoj bo prinesel v vse naše šole nove instrumente in učila, filmske, radijske, televizijske aparate, nove učilnice, laboratorije, predavalnice. S tem se bo splošno kulturno-prosvetno dogajanje v naših krajih obogatilo in predrugačilo. Spet se bodo prebudile nove vzgojne in nove izobraževalne potrebe današnjega človeka. Izobraževanje odraslih, ki je že po značaju dela vedno kilokal v svojo sredino tudi prosvetnega delavca, bo s tem dobilo nove oblike in zahtevalo drugačnih rešitev.

Rešitve teh vprašanj ne bomo mogli prepuščati naključju. Napredek v gospodarstvu in na prosvetnem področju zahteva globljega razvoja in temeljite izobraževanje tudi od nas. Šola sama nam tega vsega ni mogla in ne bo mogla dati, čeprav bo treba čim prej uresničiti že stalno zahtevo prosvetnih delavcev: učiteljem visokošolsko izobražbo! Težnja po izpopolnitvi izobraževalnih in vzgojnih nalog delno uresničujemo naša strokovna društva, delno pa poleg centralne ustanove Pedagoški center tudi upravni organi. To delo bo treba še na razne načine poglobiti.

Reforma šolstva bo torej zahtevala nov način dela. Toda ljubezen ob graditvi in napred-

ku rodi ljubezen in radost do lastnega izpopolnjevanja. Izpopolnjevanje pa nam daje novih pobud. Ob njih pa bodo nujno morali rasti tudi boljši materialni pogoji, kajti takšni so zakoni družbenega razvoja, da rastejo v nasprotju.

Nenehni delovni napor prosvetnih delavcev so prinesli v naše šole že doslej obilo uspehov. Naša ljubezen do graditve in napredka, naša socialistična zavest, naša dosedanja verna in vzgojnem in izobraževalnem področju in mnoga priznanja, ki jih za to prejemajo prosvetni delavci in prosvetni kolektivi, nam vajo ob Dnevu republike največje zaupanje, da bomo tudi v prihodnosti uspešni rešili vzgojne in izobraževalne naloge v naši šoli in v naši družbi.

J.Z.

Pod Gorjanci nič novega!

»Nej lepšega tiča, ku je peteln, nej lepšega kraja, ku je Sentjerne!«

poje narodna pesem, ki je priljubljena v sredi širnega polja med Gorjanci in Krko po svoji približala vsemu slovenskemu ljudstvu. Znanje in upoštevanje so sentjernejske konjske dirke, priznan in iskan je cviček, ki ga rodi bližnje gorice, NOB pa je razglasila ime SENTJERNEJ NA DOLEJNSKEM v poslednjo našo koč.

Ni bil majhen njegov krvni davek. Zrtve zadnje vojne je postalo tudi lepo, razmeroma veliko in dobro ohranjeno šolsko poslopje. Od tega udarca si Sentjernej od danes še ni opomogel. Lastnega šolskega poslopja velika vas s prostornim okolišjem še vedno nima. Njegovi dve šoli: osnovna s 343 šolarji in nižja gimnazija z 231 dijakom sta razmeščeni po treh poslopjih. Razpolagata skupno z osmimi učilnicami. Od teh je ena v novem poslopju gospodarske šole, Tudi vrtec, ki ima trideset otrok, je dobil tam svojo sobo. Ti so na dobrem, zato so vsi ostali na slebšem.

Vsak osnovnošolski razred ima vzporednico, na nižji gimnaziji imata paraletki prva dva razreda. 574 otrok se torej dan za dnem stiska v osmih šolskih sobah. In vsak razred oziroma oddelek ima nad 40 otrok, so pa nekateri sobe, kjer bi pošteno lahko zmestili komaj polovico tega. Trenutno poteka pouk v dveh izmenah, grozi pa šolama še tretja, če ne bosta našli za silo primerne sobe.

V istih prostorih ima vsako popoldne pouk še vajeniška šola: 65 učencev, 81% jih je iz Sentjernejske občine, ostali so iz sosednje kostanjeviške. Tudi do 12 km daleč imajo nekateri v šolo. Popoldne prebijejo morda v zatohtih delavnicah, popoldne v nič boljši učilnici. V zadnjih letih je Obrtna zbornica v Ljubljani podprla vajeniško šolo nekako s pol milijona dinarji. To so in ostanejo kaplje v morje, dokler šola ne bo imela predvsem primernih prostorov.

Glavno šolsko poslopje v Sentjerneju je bivši farovž, da povem v krajevnem žargonu. Na zunaj lepo dvonadstropno poslopje, prav reprezentativno, s širnim vrtom in dvoriščem, ki bi se dala kaj koristno uporabiti. Za šolske namene poobčen grob. Kako so pri dokajšnji razpetini tal oziroma stropa mogli postaviti dva mo-

30. oktobra 1957 je bil v Ljubljani občni zbor občinskega Društva profesorjev in predmetnih učiteljev Ljubljana-Center. Društvo ima 270 članov, zaposlenih na gimnazijah, učiteljski, Srednji vzgojiteljski šoli, Višji pedagoški šoli, V.šji šoli za telesno vzgojo in Svetu za šolstvo LRS. V poročilih in razpravi so prišli do izraza uspehi in prenekatere težave v delu šol, Društva in njegovih članov.

V šoli je v 66 gimnazijskih učilnicah sedaj 124 oddelkov, v oddelku pa povprečno 34 učencev. Število učencev in oddelkov narašča in bo vsaj štiri leta še naraščalo letno za najmanj 10 oddelkov. Ker tudi v sedanjih prostorih osnovnih šol ni več rezerv v učilnicah za dvojno izmenno, bodo morali nekateri učenci kmalu v tretjo izmenno, če ne benovih učilnic. Pri tem je že sedaj precejšen del učilnic zaseden trkratno zaradi večernih tečajev Ljudske univerze, večerne gimnazije in drugih tečajev. Del bivših gimnazijskih prostorov zasedajo druge šole in ustanove. Vse šole so bile zadnja leta preslikane in prepleksane, tako da kažejo prijazna lica.

Povprečna starost članov Društva je 48, članic pa 42 let. Doseglo in presežlo je starost za upokožitve 59 članov ali 22%. Na gimnazijah je 12 pripravnice, pripravnik obnena. Podatki kažejo, da se učni kader stara in da se čedalje več pouka opravlja v honorarni in nadurni zaposlitvi, kar zmanjšuje delovno sposobnost, predstavlja pa prihranek za proračun. Izjave tovarišev, ki so si ogledali delo šol v tujini, dovoljujejo sklep, da delovna sto-

ržnost na naših šolah marsikje presega tisto, kar napravijo naši stanovski tovariši drugje.

Solski proračuni zaostajajo za razvojem. Tako so se proračuni gimnazij v občini v primeri z lanskimi povečali za 16%, število oddelkov pa se je povečalo za 13%. Osebnih izdatkov znašajo 85% vseh izdatkov, operativni 11% in funkcionalni komaj 4%. Ob nizkih sredstvih za funkcionalne izdatke se ne more popraviti revščina šolskih knjižnic, učil, orodja, zbirak in drugih pomagala pri nazornem pouku. Zanimivo je, da je v proračunih za honorarje le 5% od osebnih izdatkov, honorarnih ur pa je v tem šolskem letu 16% od vseh učnih ur. Zaradi pomanjkanja učnih moči je okrog 4% od učnih ur po predmetniku še nezasedenih.

Posebno pereče je vprašanje stanovanj za člane Društva. Občni zbor je ostro obsodil dejstvo, da po večletnih prizadevanjih Društva še ni uspelo, da bi se to vprašanje premaknilo z mrtve točke. Društvo ne more sprejeti odgovarjanja občine na okraj in okraja na občino, pri tem pa pustiti svoje člane v nemogočih stanovanjskih razmerah. Samo doseženi prispevki članov Društva v stanovanjski sklad zadostajo za gradnjo najmanj šestih stanovanj, dodeljeno pa ni bilo niti eno.

Veliko in uspešno delo so opravili člani Društva v strokovnih aktivih, ki so uspešno poglabljali strokovno, pedagoško in ideološko izobrazbo članov. Strokovni aktiv v Ljubljani, ki jih vodi posebna komisija pri okrajnem odboru Zdrženja učiteljev in profesorjev, obsega sedaj vse predmetne skupine na gimnazijah. Prizadevajo si, da bi se omogo-

čilo sodelovanje tudi izvenljubljanskim profesorjem in predmetnim učiteljem, ki jim je to potrebno in si tega želijo.

Na občnem zboru je prišlo do izraza mnenje, naj se ustanovi že napovedani sklad za šolstvo. Ta sklad naj ima vnaprej določeno višino ob primernem merilu. Koristi naj se za tiste mlade učence, ki so na rednem

šolanju; stroški za šolanje odraslih in tistih, ki jim družba posveča posebno skrb, naj se zašotovijo digne. Višina sklada naj bo primerna skrb, ki jo ima socialistična družba za svoj naraščaj. Tak sklad in načrtno gospodarjenje z njegovimi sredstvi bi omogočilo svetom za šolstvo in šolskim odborom smotrno urejanje šolstva in šol.

2 zadnje seje republiškega odbora

Republiški odbor Zdrženja učiteljev in profesorjev Slovenije je imel svojo sejo dne 20. novembra.

Kot prvo točko je obravnaval Plenum Centralnega odbora Zdrženja učiteljev, predmetnih učiteljev in profesorjev Jugoslavije, ki bo, kakor poročamo na drugem mestu, 6. in 7. decembra t. l. v Beogradu. RO je pri tem izrazil svoje zadovoljstvo, da je bil plenum sploh sklican (kakor bo našim članom znano, je zahtevo po takojšnjem sklicanju plenuma Centralnega odbora postavil RO Slovenije na svoji seji dne 12. septembra, je pa obenem z obžalovanjem ugotovil, da je bil sklican tako pozno, da bomo prosvetni delavci v svojem vrhovnem organu razpravljali o stvareh, ki so bile započete prav v naši organizaciji (šolska reforma) pozneje kot drugi, o nekaterih drugih (zakon o javnih uslužbenih, pokojninski zakon) pa ta organ sploh ne bo mogel biti več konsultiran, ker ga bosta zakona najbrže prehitela.

Plenum je nato še prediskutiral stališča, ki jih bodo zavzeli slovenski člani Centralnega od-

bora do Predloga sistema izobraževanja in vzgoje v FLRJ, ki je predmet glavne točke beograjskega plenuma.

Glede na to, da bo plenum Centralnega odbora v začetku decembra, ko naj bi se vršil pri nas tudi občni zbor republiškega združenja, je RO sklenil, da se občni zbor preloži, in sicer na 17. in 18. januar 1958.

RO je nato razpravljalo o proračunu za leto 1958, ki znaša 1.354.000. Pri tem se je ponovno poudarila potreba po finančnih sredstvih za naše okrajne odbore, ki so brez sredstev, čeprav odvajajo naše članstvo na članarini okoli 8 milijonov dinarjev letno. Obema članoma republiškega odbora, ki sta tudi člana republiškega sveta Zvezje sindikatov, je bilo naročeno, da zahtevata takojšnjo ureditev tega za nas izredno perečega vprašanja.

Posebna komisija, ki je bila formirana zaradi ureditve medsebojnih razmerij med našo organizacijo in Učiteljskim pevskim zborom, je od le-tega dala potrebna pojasnila pa tudi razgovorila, da se ta ne bo izneveril svojim osnovnim nalogam, zaradi katerih je bil deležen vsestranske podpore našega članstva. V bodoče bo po 1 član odbora Učiteljskega pevskega zbora tudi član RO Zdrženja učiteljev in profesorjev, ta pa bo prav tako imel v odboru Učiteljskega pevskega zbora svojega stalnega predstavnika. RO je tudi sklenil, da bo razpisal subskripcijo na slike (v bakroiskri) herojev — prosvetnih delavcev.

Dan prosvetnih delavcev za mariborski okraj

Prosvetni delavci mariborskega okraja, h kateremu je sedaj priključen tudi bivši ptujski okraj, se bodo letos — dne 14. decembra 1957 sestali ob svojem tretjem

DNEVU PROSVETNIH DELAVCEV

z naslednjim programom: Ob 9.30 slavnostno zborovanje v dvorani UNION na Partizanski cesti s predavanjem tov. Drage Humek: OB POMEMBNI PRELOMNICI V NAŠEM ŠOLSTVU ter s predavanjem tov. Henrika Zdešarja: KADROVSKI IN MATERIALNI PROBLEMI PROSVETNIH DELAVCEV.

Ob 15. uri operna predstava v SNG predvsem za člane DUP izven Maribora. Ob 19.30 zaključena dramska predstava v SNG samo za prosvetne delavce.

Ob 20. ure naprej družabni večer v Domu JLA (bivši Narodni dom) s izbranim sporodom, pri katerem sodelujejo člani SNG s pevskimi in humorističnimi točkami.

Ves dan bo možen za udeležence DPD ogled Akvarija, Centralne pionirske knjižnice, Muzeja NOB, Pokrajinskega muzeja, Studijske knjižnice, Vzgojne svetovalnice, Umetnostne galerije, Založba Obzorja pa bo posebej za ta dan priredila zanimivo razstavo v prostorih svoje knjižarne v Gosposki ulici.

Točna navodila prejme članstvo po svojih občinskih odborih DUP in na posebnih okrožnicah, ki jih razpošlje pripravljalni odbor.

Ker bo to zborovanje ob vstopu v novo obdobje našega šolstva in kot manifestacija 40-letnice Oktobrske revolucije in njenih idej in pobud tudi na področju znanosti, kulture in prosvete še posebno pomembno, pozivamo članstvo na častno udeležbo, ki naj obenem manifestira tudi našo stanovsko zavest, naš borbeni socialistični patriotizem in naše vzgojno delo za iskreno mirno sožitje med narodi.

Pripravljalni odbor

Predsedstvo Centralnega odbora Zdrženja učiteljev, predmetnih učiteljev in profesorjev Jugoslavije
sklicuje
plenarni sestanek Centralnega odbora
dne 6. in 7. decembra 1957 ob 9. uri v Beogradu, Petra Čajkovskega ulica 2a.

Dnevni red:
1. Diskusija o »Predlogu sistema za pouk in vzgojo v FLRJ« in o drugem gradivu glede reforme šolstva.
2. Poročilo o delu predsedstva Centralnega odbora.
3. Razno.

Zdrženje učiteljev, predmetnih učiteljev in profesorjev Jugoslavije.

70-letnica trzinske šole

Do l. 1887 so hodili trzinski otroci v šolo v Mengeč, kjer je bila šola že pred letom 1680. V šolo niso hodili vsi, Bivši nadučitelj Tuma poroča leta 1874, da je od 215 odraslih le 12 staršev zmognih branja in pisanja. Ko so l. 1882 začeli v Mengeču vprašanje zidave nove šole, kajti do tedaj je bila le-ta v mežnarji, in ko so Trzinici videli, da bo treba precej prispevati, so se odločili, da si bodo postavili šolo sami. Zbrali so 1000 goldinarjev in v vse stavbni les, pričeli z delom in l. 1887 je bila šola že otvorna. Dva od učencev, ki so prvo leto obiskovali prvi razred in sta še danes živa, Perne Ivana in Vehovec Jože, sta bila na proslavi 70-letnice šole dne 9. 11. letos deležna posebne pozornosti in sta dobila od Sveta za prosveto občine Mengeč lično izdelani plaketi. Med drugo vojno so

partizani, ko so zvedeli, da se mislijo v njej naseliti Nemci in domobranci, šolo zažgali. V l. 1948 in 1949 je bila šola zopet obnovljena, ima danes tri lepe učilnice in 3 učitelje. Proslava 70-letnice šole dne 9. in 10. novembra je bila torej lepa in prirsčna. Dne 9. 11. dopoldne je bila v šoli uradna konferenca prosvetnih delavcev cele občine, nato sindikalni občni zbor ZUP občine Mengeč, v nedeljo pa v kulturni dvorani lepa proslava z dobro pripravljenim spredom. Pripomniti velja, da so se Trzinici v času okupacije držali zelo dobro, med njimi ni bilo niti enega izdajalca, pač pa je terjala osvobodilna borba 35 žrtve, od katerih jih je 24 padlo v borbah. Trzin je res lepa vas, ima lepo šolo in pridne ljudi, ki so zelo mnogo pomagali h gradnji kulturne dvorane in h gradnji lepe šole

REPUBLIŠKI ODBOR ZDRUŽENJA UČITELJEV IN PROFESORJEV SLOVENIJE namerava izdati zbirko SEDMIM SLIK PADLIH PROSVETNIH DELAVCEV — NARODNIH HEROJEV, in to: Janežič Vide, Kerentič Jožeta, Pintar Mihe-Toleda, Seško Jožeta, Tomasini Silvine, Vrnun Franja-Buzda in Zagar Staneta. — Velikost slik bo 50x70 cm, tiskane bodo v bakroiskri na belem kartonu (slike bodo izgledale tako, kot naši pesniki in pisatelji, ki jih je izdala Državna založba Slovenije, in to: Aškerc, Prešeren itd.). — Cena slike bo 170.— dinarjev. Naročilo je m možno za vseh sedem slik. — Vabimo vse uprave osnovnih šol in gimnazij ter ostale prosvetne ustanove, da zbirko slik naročijo DO 31. DECEMBRA 1957 pri naslovu Zdrženja — Ljubljana, Miklošičeva cesta št. 28.

Slike bomo izdali le v primeru, da bo ca. 500 naročnikov.

Zato — 12-letni vakuum

V 15. številki »Prosvetnega delavca« se gov. E. Vranec sprašuje: »Čemu 12-letni vakuum?«. Pravi: »Zgodovina slovenskega šolstva bo dobo po vojni morala oceniti kot usodno praznino, ko se je šolstvo usmerilo po vzorih, daleč odmaknjenih od uspešnega družbenega razvoja«. Nadalje sprašuje: »Mar ne bi bilo bolje, da bi po vojni gradili na že postavljenih temeljih prirodo-družba? Čemu preganjanje »strujnosti« v prvih letih, ko jo zdaj spet uvajamo? Končno zaključuje: »Tako se po dolgih 12 letih spet začneja »novo« delo, brez potrebe pretrganja v škodo hitrejšega socialističnega šolstva.«

V naslednjih vrsticah nameravam nekoliko pojasniti, zakaj je nastal ta vakuum.

V zadnjih letih mnogo razpravljajo o šolstvu. Iz vseh teh razprav pa je razvidno, da ni graje toliko o tem, da bi šola ne nudila običajnega, obsega in osnovnega znanja v zadostni meri, ampak da šola ne ustreza družbenim vidikom. To se pravi z drugimi besedami, da šola ne gradi in ne razvija socialističnega človeka, prežetega z materialističnim svetovnim nazorom in socialističnim čustvovanjem, kar naj bodo temelji za materialno in duhovno izgradnjo nove socialistične družbe.

Da bomo dobo zadnjih 12 let lažje razumeli, pogledimo, kakšno pota smo ubirali v šolstvu. Po osvoboditvi smo posnemali šolstvo v SZ. Nismo hoteli razumeti, da je pri nas obvezno šolstvo že staro preko sto let in da nepismenosti ni več, da moramo nadaljevali naše delo tam, kjer je napredne pedagogije pretrgala vojna, in tako v novi socialistični dobi ustvarjati več kakor so v SZ, kjer so po revoluciji kmaj uvedli obvezno šolstvo. Zato bi tu mi morali ustvariti mnogo več in v kratkem biti vzor vsem socialističnim dežellam. V zadnji dobi smo iskali vzore tudi na zapadu. Ni dvoma, da lahko tam vidimo lepe šolske zgradbe, vzorno opremo, učila, učbenike, brezposelne prosvetne delavce itd., le socialistična duha ne. Predsednik Eisenhower je pred kratkim, ko je ocenjeval uspehe sovjetskih znanstvenikov, ko so poslali prve zemeljske satelite v vesolje, izjavil, da je šolstvo krivo njihovega neuspeha. Torej na zahodu ne bomo mogli najti zdravila za naše šolstvo, ampak le v naši družbeni sredini. Mi gradimo socialistično. Z njim vzporedno bi morali razvijati socialistično miselnost — materialistični svetovni nazor, socialistična čustva — čustvo kolektivnosti, ki so temelji socialistične zavesti. Kjer ni socialistične miselnosti, čustvovanja, čuta kolektivnosti in zavesti se ne more razvijati socialistična družba.

Poglejmo samo bežno po naši pedagoški literaturi zadnjih 12 let! Tu navajamo le nekaj primerov.

V 9—10. številki »Popotnik«, letnik 1947, je objavil razpravo tov. dr. V. Schmidt »Mladinoslovje—znak propadanja buržoazne pedagogike v dobi imperalizma«. Tu je gov. dr. V. Schmidt rekel: »Mladinoslovje je znak krize buržoazne pedagogike v imperalističnem razdobju, ki je na svojem področju odražalo krizo vsega družbenega sistema... beg od družbene resničnosti in človekovo naravo je tipičen znak propadanja buržoazne kulture. V slovenski pedagoški literaturi so to osnovno zahtevo mladinoslovja izražali z geslom: »Izhodišče vzgoje bodi otrok!«. Rezultat tega bega na področju vzgojnega smotna od družbeno-aktualnih nalog v otrokovo naravo je bil dvojen: ali so pedagogi prehlevali abstraktno konstrukcije o vzgojnih smotrih, ki da so že od vsega početka kdo ve od kod položeni v otrokovo naravo in ki jih naj v vzgojo realiziramo, ali pa so — in to pogostejši pojav — o vzgojnih smotrih kratko malo molčali in govorili tem več o metodah... S tem pa je bil reakcionarni namen uhajanja v otrokovo naravo dosežen: pedagogiko so izolirali od pretežno družbene problematike...«

V razpravi je udaril po pedagoških tustih, s katerimi so nekateri ugotavljali inteligenco šolskih otrok in končno nas je že zapečatila s Stalinovo obsodbo mladinoslovja.

V 7—8. številki »Popotnik«, letnik 1948, je sicer gov. dr. V. Schmidt nekoliko popravil svoje gornje trditve v razpravi »Pravek k članku Mladinoslovje — znak propadanja buržoazne pedagogike v dobi imperalizma«, češ da »se je zgodilo tudi zato, ker sem se pri pregledovanju naših pedagoških tekstov preveč omejeval na ne negativne, na reakcionarne pojave in da nepravilni odnos do naše pedagogike zamenjaval z boljševiško principialnostjo, namresto da bi hkrati z umeštno kritiko tudi zasledoval po čepavih in zarodke progresivnih misli, ki bi jih morali ceniti in upoštevati toliko bolj, v kolikor težjih pogojih so se prebijale. Svoje opravilo je zaključil:

»Zgled je pri nas med naprednimi pedagogi edini predstavnik teh idej. Te ideje so resna napaka v okviru njegove — sicer v bistvu napredne pedagogike.«

Iz gornjih navedb bi potemtakem logično zaključili, da smo predvojni progresivni pedagogi bili: propadajoči buržoazni pedagogi, reakcionarni, celo rasisti itd. Vse to je gov. dr. V. Schmidt ugotovil, ko je s svojo »boljševiško principialnostjo« pregledoval naše »pedagoške tekste« in zasledoval, pa čeprav le zarodke progresivnih misli.

Ne bom trdil, da smo predvojni progresivni pedagogi imeli vedno prav. Tudi ni potrebno, da bi se predvojni progresivni pedagogi opravičevali in sramovali za svoja »premelevanja abstraktnih konstrukcij o vzgojnih smotrih« itd.

Tov. dr. V. Schmidt najbrž ni znan, da predvojni progresivni pedagogi nismo bili homogeni. Marksistov nas je bilo malo, več je bilo simpatizerjev najrazličnejših variant. Mi jih nismo odklanjali, nasprotno smo jih pritegovali k delu. Tako so med progresivnimi pedagogi bili redki ideologi, a več progresivnih metodikov. Dobo, v kateri smo delali, je treba pravilno razumeti. Mnogo »pedagoških tekstov«, ki so izšli pod imeni progresivnih pedagogov, so obtelesi oficijalni pedagogi, da so potem sploh izšli. Več »pedagoških tekstov« ni bilo objavljenih, nekateri niso bili niti napisani. Tudi te bi moral pregledati gov. dr. V. Schmidt. Pod mladinoslovje smo skrivali in zavijali probleme, ki smo jih hoteli spraviti v svet kot pripadniki materialističnega svetovnega nazora. Ali tov. dr. V. Schmidt niso znana dela naših progresivnih učiteljev in profesorjev, s katerimi so statistično ugotavljali kvarne posledice kapitalističnega družbenega reda na mladino? Ali je to bil »beg od družbene resničnosti«, »izhodišče vzgoje bodi otrok!«, »pedagogiko so izolirali od družbene problematike« itd.? In po vrhu še eno vprašanje! Ali so progresivni pedagogi pred vojni bili preganjeni, odpušteni iz službe in po zapori zaradi »propadajoče buržoazne pedagogike«, »reakcionarnosti« in »rasizma? O tem bi gov. dr. Schmidt lahko odgovorili bivši sreski načelniki, policijski šefi, državni pravdniki, preiskovalni sodniki, šolski nadzorniki itd., ki so bili naši šefi, kakor tudi oficijalni pedagogi in uredniki revij, ki so po svoji službeni dolžnosti morali odbijati revolucionarne osti našim delom, ti smo jih priobčevali. Kaj bi bilo, če bi gov. dr. V. Schmidt tako pregledoval naše pedagoške tekste?

Nadalje naj omenim še drugi primer, kako zagazimo, če analiziramo neko napredno gibanje v obdobju buržoazno-fašistične diktature in če se pri tem togo naslanjamo le na suhe črke objavljenih tekstov. Tov. Jilica Bergant je v številki 9—10 »Sodobne pedagogike«, letnik 1956, objavila razpravo »Gibanje delovne šole in metodologija pedagoškega raziskovanja na Slovenskem (1919—1929)«.

Ze takoj v začetku razprave trdi tov. Bergantova, da se je celovna šola na Slovenskem razvila iz majhnega Pedagoško-didaktičnega krožka v Mariboru... »se je iz krožka kmalu razmahnilo in razraslo pravo, široko organizirano reformno gibanje...« Zdi se mi, da je tov. Bergantova prišla od tega naziranja po suhih črkah v knjižnici. Ko bi pogledala nekoliko v skrivnosti takratnega okolja, v katerem je živel dijaštvo srednjih šol in pedagogi v letih po prvi svetovni vojni v razgibanem obsejnem Mariboru, v katerem se je oblikoval Krefšov »Človek mrtvaških lobanje«, bi najbrž sledili drugačni izsledki. Nadalje bi tudi ugotovila, da so se progresivni pedagoški delavci omenjene dobe le posluževali »Pedagoške centrale« v Mariboru kot instrumenta, po katerem so mogli popularizirati napredno pedagoško misel. Ugotovila bi tudi, da se oficijalni ustanovitelji Pedagoške centrale v Mariboru niso vedno strinjali s težnjami in idejami pobornikov progresivne pedagogike. Voditelji Pedagoške centrale v Mariboru so po njihovih izjavah sledili nekemu tajnem glasu »pedagoškega nazora«, medtem ko so pedagoški progresisti vse svoje delo naslanjali na materialistični svetovni nazor, ki sta ga oblikovala oktobrska revolucija, svetovni proletarijat ter težke socialne razmere na Slovenskem oziroma v Jugoslaviji. Tudi poznavanje nenapisanih pedagoških tekstov in takratna družbena sredina je potrebno pri ocenjevanju dela predvojni progresivnih pedagogov. To je danes tem lažje, ker se žive predvojni progresivni pedagogi, njih sodelavci, cenzorji in zasledovalci.

Končno naj še omenim, da so gov. dr. V. Schmidt posebno pri srcu predvojni progresivni pedagogi. Tako v 1—3. številki Sodobne pedagogike, letnik 1957, objavlja razpravo pod naslovom:

»Učiteljeva vloga pri pedagoškem raziskovanju«. Tu se že kar v začetku spotakne ob Učiteljski »pokret«. To velja tudi za napredni Učiteljski pokret na Slovenskem med obema vojnoma, ki je prvi začel pri nas propagirati in dejansko uporabljati izkustveno mišljenje pri svojem pedagoškem raziskovalnem delu (opazovanje, anketo, statistiko). Tako smo dobili dva, po nastanku in vsebini pedagoških spoznanj različna in tudi nasprotujoča si tabora: na eni strani še vedno akademski, »teoretični« predvsem deduktivno gradena pedagogika, na drugi pa predvsem induktivno nastajajoča »praktična« pedagogika. Čes je pokazal, da škodi ta dualizem obema, da izraža ta dvojnost in celo nasprotje (teoretična contra praktična pedagogika) metodološke pomanjkljivosti obeh, in da metodološko pravilno gradena pedagogika ne bo niti teoretična niti praktična, ampak bo »samo« pedagogika.

Tu veje čisto drug veter pri ocenjevanju dela predvojni progresivnih pedagogov, ampak gov. dr. Schmidt ima zopet svoj — ali. Res je, da bi se dalo o delu »Učiteljskega pokreta« marsikaj reči, ali prave besede se o tem do sedaj ni nihče izrekal. Po tov. dr. V. Schmidt je bil naš greh, da se nismo naslanjali na naše akademsko teoretiko in da smo s tem zagrešili od naše strani neki dualizem (ravno tako tudi oni), da potem ni moglo priti do »samo« pedagogike. Mi smo prebrali naše teoretike, in sicer: Dr. K. Ozvald: Kulturna pedagogika, SSM, Ljubljana 1927; dr. K. Ozvald: Osnovna psihologija — spoznavanje drugih in samega sebe, SSM, Ljubljana 1932; dr. J. Jerar: Državljanstva vzgoja — vzgojitelj mladine, Cirilova tiskarna Maribor 1926; dr. Fr. Veber: Očrt psihologije, Zvezna knjigarna, Ljubljana 1924; dr. Fr. Veber: Analitična psihologija, Kleinmaier—Bamberger, Ljubljana 1924; Poročilo o triletnem delu banovinske poklicne svetovalnice in posredovalnice 1938/40 (Posvečeno mecenatu banu Dravske banovine dr. Marku Natlačenju), založil kuratorji ustanove v Ljubljani 1941 leta) kakor tudi še mnogo drugih. Clani »Učiteljskega pokreta« kot progresivni pedagogi z materialističnim svetovnim nazorom nismo mogli najti v gornjih in drugih podobnih delih naših teoretikov opore za naše »praktično« delo. Zato smo se po lastnih močeh poskušali sami dokopati do pedagoške teorije, ki bi ustrezala naši neposredni praksi. Zato za nas dualizma, ki nam ga hoče pripisati gov. dr. V. Schmidt, ni.

Ko se danes po 12 letih socializma in svobode oziramo nazaj v predvojno dobo, ugotavljamo, da ni pedagogov praktikov in teoretikov po kvantiteti in kvaliteti v sorazmerju a predvojnimi glede na ugodnejše sedanje razmere, ki naravnost silijo v progres. Kje so tu vzroki? Ze v gornjih izjavah sem navedel več »nedoslednosti in različnosti v ocenjevanju« istih pojavov in problemov, to se pravi, da ni dosledne linije, po kateri naj bi se razvijalo šolstvo ter z njim teoretična in praktična pedagogika.

Ko se nekdo hoče pozanimati na terenu, čemu ni več ljudi, ki bi se ukvarjali s teoretičnimi in praktičnimi vprašanji pedagogike, bi dobil odgovor, da so te zadeve danes preveč labilne. Ob neki priliki se je celo neki sedanjí pedagoški delavec z zadovoljstvom pohvalil, da je

ves presrečen, da ni okužen s predvojno »progresivno pedagogiko«.

Končno bi še lahko omenili, da so po vojni napredovale razne vede in med temi tudi pedagogika in smo predvojni progresivni pedagogi izvajali več naših zaključkov na tedanjih znanjih dejstvih. Tu omenjamo samo problem nedostižnosti in dedne snovi (genov). Pred vojno je veljalo, da je dedna snov nespremenljiva. Po vojni je bilog Lisenko odkril in dokazal, da se dedna snov spremeni, če se spremeni življenjsko okolje. Nekega živega bitja. Iz tega sledi, da se moramo na preteklo dobo ozirati dialektično in ne statično, ker le na ta način se dokopljemo do pravih objektivnih zaključkov. Prepričani smo, da bi predvojni progresivni pedagogi razvijali pravo socialistično pedagoško prakso in teorijo v novih družbenih prilikah in v soglasju sodobnega razvoja ostalih ved, pa bi pri tem prav nič ne demantirali svojega predvojnega dela. Bili bi poslušni zakonom dialektike, kakor so bili pred vojno.

»Čemu 12-letni vakuum?« Če še ni zadosti razumljivo, lahko drugič še podrobneje pojasnimol

Jože Jurančič

Objavljamo članek tudi z naslovom, da izzovemo diskusijo o vrednotenju naše neposredne pedagoške preteklosti.

Opomba uredništva

Slavistično zborovanje

V dneh od 28. do 29. oktobra 1957 je bilo v Novem mestu oziroma v Dolenjskih Toplicah zborovanje slovenskih slavistov, ki se ga je udeležilo sto trideset slavistov, profesorjev z univerze, polnih gimnazij, osemletnih, strokovnih in vajeniških šol iz vseh predelov Slovenije. Prvi dan zborovanja je bil v Novem mestu, posvečen ogledu kulturno-zgodovinskih znamenitosti Novega mesta, odkritju aporinske plošče jezikoslovcu profesorju Koščialu, ob kateri je toplo spregovoril dr. Tomšič, ter ogledu razstave v Studijski knjižnici, ki je prikazala delež Dolenjske pri bogatitvi slovenske kulture.

Naslednja dva dneva je potekalo zborovanje v Dolenjskih Toplicah. Na dnevnem redu so bila kvaliteta literarna in jezikoslovna predavanja, ki so osvetljevala prispevek Dolenjske in Bele krajine k slovenski kulturi pa tudi dialektološko podobno Dolenjske in Bele krajine, predavanje dr. Štamparja pa je približalo hrvaški književnosti ob južnovzhodni slovenski meji.

Predavali so: dr. A. Slodnjak »O slavistični doma in po svetu«, dr. France Koblar »O Dragotinu Ketjeju«, prof. Janez Logar »O Trdinovem literarnem delu v letih 1870 — 1880«, dr. Fr. Tomšič »O dolenjskimi in slovenskim knjižnim jeziku«, prof. Jože Dular »O kulturnem deležu Bele krajine v slovenski literaturi«, dr. F. Logar »O belokranjskih govoriščih«, dr. E. Štampar »Panorama hrvaške književnosti ob južnovzhodni slovenski meji (s poudarkom na Goranu Kovačiču)«.

Popoldan tretjega dne je bil namenjen pretrusu učbenikov slovensčine. V tehnik, skrbno urejenih referatih so tovariški prof. Peguš, prof. O. Sterletova, prof. J. Koebeč in prof. Mahnič kritično pretrali srednjšolske učbenike za slovensčino: jezikovne vadnice, berila, slovnice za višjo in nižjo gimnazijo.

Zelo prisrčen je bil dalje stik slavistov z dolenjskim ljudstvom, zlasti s šolsko mladino, ki je s pozdravnimi govori, šopki in petjem pozdravljala ljubitelje slovenske besede. Zborovanje je bilo pomemben prispevek slavistični znanosti in močna vzpodbuda slavistom-praktikom pri njihovem delu na šolah.

NESREČNI KRANJ

PROSVETNI DELAVEC je prinesel v 15. številki poročilo o seji republiškega odbora Združenja učiteljev in profesorjev LRS, kjer je med drugim rečeno:

Zaradi prehitvevanja nekaterih ljudskih odborov (Kranj, Maribor), ki so pozabili, da je treba pri reformi pouka predvsem reformirati bistvo, ne pa zunanjo organizacijsko obliko, pa so zato enostavno spremenili prvi gimn. razred v peti razred osemletke, toda s programom gimnazije (!) — je nastala precejšnja zmeda med prosvet. delavci, ki so jo še stopenjavala nejasna in ne dovolj precizna navodila republiškega Sveta za šolstvo.

V 17. številki pa prinaša PROSVETNI DELAVEC poročilo o plenumu republiškega odbora, kjer beremo:

Diskusija po referatu tov. Cvetka se je zaustavila največ pri prvih prijemih, s katerimi so v nekaterih okrajih pristopili k reorganizaciji. Vsi diskusanti so poudarili, da so prosvetni delavci povsod osvojili načelo šolske reforme, da se pa niso povsod tudi strinjali z nekaterimi svojevoljnimi pristopom, s katerimi so se začele uvajati nove, zaenkrat le bolj zunanje oblike reorganizirane šole. Lanski razredi nižje

gimnazije so v okrajih Kranj, Maribor, Murska Sobota postali višji razredi osemletne šole, učijo pa še naprej po učnih načrtih nižje gimnazije.

Takšno stališče republiškega odbora do dela nekaterih naših okrajev se mi zdi zelo čudno in nerazumljivo. V čem je pravzaprav prehitvevanje in samovoljni pristop? Kaj je bilo storjenega, takega, da zaslužimo posebno obdelavo?

V kranjskem okraju smo: 1. spojili nižje gimnazije z osnovnimi šolami v osemletke in 2. vse naše polne gimnazije (Kranj, Jesenice, Sk. Loka) letos niso imele vpisa v prve razrede. To je vse!

Ali je v tem prehitvevanje in samovoljni pristop? Mislim, da nikakor ne. V 5. štev. OBJAV Sveta za šolstvo LRS pravi poročilo za postopni prehod na enotno obvezno osemletno šolanje:

1. V krajih, kjer imamo samostojne osnovne šole in samostojne nižje gimnazije kot višjo stopnjo obveznega šolanja, naj se po možnosti združita obe šoli v osemletko z enotnim vodstvom ter upravnim in finančnim poslovanjem s pričetkom šolskega leta 1957-58.

4. V vsakem okraju naj ena ali dve osemletki, ki bosta nastali po združitvi sedanje samostojne osnovne šole in nižje gimnazije, začnejo delati po novem učnem načrtu v prvih štirih razredih, dočim ostali razredi (t. j. višji) nadaljujejo svoje delo po dosedanjem učnem načrtu za nižje gimnazije.

Priporočilo republiškega Sveta za šolstvo torej pravi, naj se spoji šole v osemletke. To smo storili. Priporočilo dalje pravi, naj višji razredi nadaljujejo po dosedanjem programu. Tako tudi delamo — ne samo v 5. razr., kot je rečeno v omenjenem poročilu, ampak v vseh višjih razredih, saj drugače tudi ne moremo, saj vendar za višje razrede novih programov še ni. V čem je torej naš prestop, samovoljni pristop in prehitvevanje? Držali smo se samo navodil — priporočila SS LRS, ki je naš vrhovni organ. Zakaj naj bi bili zdaj mi krivi za zmedo, ki je baje nastala med prosvetnimi delavci. Prinaša to zmede ni čutili.

To zmedo — pravi omenjeno poročilo — še stopenjavala nejasna navodila republiškega SS.

V navodilih SS LRS ne vidim nobene nejasnosti, pač pa precej nelogičnosti.

Druga točka priporočila pravi: Dosedanje polne gimnazije, ki ostanejo v šol. letu 1957-58 v dosedanjem sestavu, ter sveti za šolstvo pri OLO, naj pripravijo za š. l. 1957-58 vse potrebno, da se udeleženci z vlakom nadaljevali li pot.

Organizacija je bila vzorna, tako od strani Slavističnega društva, kakor tudi od strani novomeških kolegov in okrajnim velja najtoplejša zahvala. Tudi so bili vsi udeleženci vzorno disciplinirani in so z velikim zanimanjem sledili izjavam predavateljev in diskusantov, kakor tudi vodilem ekskurzije. Vsekakor gre zahvaliti tudi upravi Dolenjskih Toplic, ki je vzorno poskrbela za zborovalce in je podkrepila uspeh zborovanja.

Zelo prisrčen je bil dalje stik slavistov z dolenjskim ljudstvom, zlasti s šolsko mladino, ki je s pozdravnimi govori, šopki in petjem pozdravljala ljubitelje slovenske besede. Zborovanje je bilo pomemben prispevek slavistični znanosti in močna vzpodbuda slavistom-praktikom pri njihovem delu na šolah.

Zakaj torej SS LRS priporoča združitve nižjih gimn. z osnovno šolo in hkrati ugotavlja, da po polni gimnazije ostanejo v letošnjem letu še v sedanjem sestavu?

Tu ni nekega v redu. Zakaj pravi priporočilo, naj se nižje gimnazije spoji z osnovnimi šolami, polne gimnazije pa ostanejo v dosedanjem sestavu? Kdo si upa trditi, da nižji razredi popolnih gimnazij ne spadajo v obvezno šolanje? Med prvimi štirimi razredi popolnih gimnazij in med razredi samostojnih nižjih gimnazij ni absolutno nobene razlike. Isti predavatelj, ista mladina in isti program!

Zakaj torej SS LRS priporoča združitve nižjih gimn. z osnovno šolo in hkrati ugotavlja, da po polni gimnazije ostanejo v letošnjem letu še v sedanjem sestavu?

Tu ni mogoče govoriti o nejasnosti, navodila — priporočila je dovolj jasno in razumljivo, a ni logično. Toliko manj logično, ker gre pri reformi obvezne šole tudi za njeno enotnost. S tem navodilom SS LRS pa je neenotnost naše obvezne šole postala še večja. Poleg popolnih in nižjih gimnazij, više in nižje organiziranih osnovnih šol smo dobili še osemletke.

Edino logično bi torej bilo, da bi se tudi nižji razredi popolnih gimnazij odcepili in spojili z osnovnimi šolami v osemletke. Čež leto dni bo — po zahtevi SS LRS — to tudi storjeno. Ali se bo do tedaj stanje po naših šolah kaj izpremenilo? Bomo morda imeli več usposobljenega kadra, več prostora? Nel. Čež leto dni ne bo nič drugače, kakor je danes, zato ni razumljivo, da so pri popolnih gimnazijah razredi, ki spadajo k obveznemu šolanju — izjema. Če res ni bilo možno tudi njih vključiti v osemletke in je zato treba počakati še eno leto, bi bilo prav tako treba počakati tudi z nižjimi gimnazijami.

Vsi očiti RO, ki letijo na Kranj, so torej neutemeljeni. Kranj je letos izjemno menda le v tem, da ni imel na popolnih gimnazijah vpisa v prve razrede. Ukrep je bil vsaj v Kranju nujen, če smo hoteli pridobiti prostor za novo osemletko. Toda tudi ta ukrep ni bil storjen neprimerno in samovoljno, saj je bilo dovolj razpravljanja na raznih forumih, preden smo se odločili za ta korak. Prihodnje šol. leto bodo podobne ukrepe — po navodilih SS LRS — poznali v vseh okrajih, toda ne samo za prve razrede, kot smo storili to leto v Kranju, ampak za vse prve štiri razrede.

In končno še to: Če bi bilo naše delo res samovoljno prehitvevanje, bi republiški Svet za šolstvo gotovo ne dal svojega soglasja.

Jože Kožuh

Opomba uredništva: Uredništvo PD je z enako velikim zadovoljstvom objavilo pomenilo tov. Janeza Gruma (v 16. številki) kot objavlja danes polemiko tov. Jožeta Kožuha. Le s tem, da je bil »nesrečni Kranj« izzvan po diskusiji na seji RO in nato na plenumu Združenja učiteljev in profesorjev Slovenije, je naše glasilo prišlo do prispevkov prav tiste vrste katerih si najbolj želimo: do poročil, kaj se nekje v resnici dogaja, kakšni so neke konkretni prijem, s katerimi je gradilo novo šolo iz svojih razmer. Kranj ima v tem pogledu prav gotovo na mnogakih pokazati. Prepričani pa smo, da so morda že tudi drugod napravili prve korake v zvezi z reformo šolskega dela, le da prosvetni delavci iz svojega glasila o tem ne morejo nič izvedeti, ker žal naši dopisniki neprimerno raje teoretizirajo kot pa poročajo o vsem tistem, kar že je.

Glede »prehitvevanja« pa menimo, da je bila v diskusijah ta beseda rabljena zgolj na račun ukinitve prvega razreda nižje gimnazije. Po mnenju diskusantov nima nobenega smisla ukinjati prvi razred nižje gimnazije in ga preimenovali v peti razred osemletke vse do tle, dokler ne bomo temu razredu dali tudi nov učni načrt v sklopu učnega načrta za višje razrede obvezne osemletne šole. To pa tudi zato, ker je treba starše na bistvo spremembe opozoriti, jih torej psihološko zanj pripraviti, kar pa doseže prosvetni delavci — in to so na plenumu samokritično ugotovili — niso v dovoljni meri storili.

Jože Zorn: Vtisi s potovanja po Sovjetski zvezi

Mesec julij sem preživel v skupini jugoslovanskih prosvetnih delavcev v Sovjetski zvezi. Sedemdeset kilometrov severozahodno od Moskve — ob znani cesti Moskva—Volokolamsk — se nas je zdrlo v letovišče prosvetnih delavcev Moskovske oblasti Zeleni Kurgan petindvajset jugoslovanskih učiteljev in profesorjev v družbi s češkoslovaki, romunskimi in sovjetskimi prosvetnimi delavci Moskovske, Rjazanske, Kaluške, Gorkovske, Tjumenske in Baškirske oblasti. Med tem časom smo si med seboj izmenjali misli in izkušnje v šolstvu, pedagoških stremeljenjih in kulturni naših dežel. Razen tega smo imeli srečo, da smo si ogledali največje zgodovinsko-kulturne znamenitosti Moskve, Leningrada in Kijeva in spoznali pristočno ljubeznivost, iskreno ljubezen in odkrito prijateljstvo mnogih ruskih ljudi do jugoslovanskih narodov.

Svoj dolg do sovjetskih gostiteljev bom najprej začel izpolnjevati s tem, da bom skušal najprej na kratko orisati stanje in položaj današnjega splošnoizobraževalnega šolstva v Sovjetski zvezi.

O SPLOŠNOIZOBRAŽEVALNEM ŠOLSTVU V SZ

O sovjetskem šolstvu smo zadnja leta manj brali in slišali. Ob začetku reforme našega šolstva je za nas vsekar zanimivo, da se sovjetski šolski sistem znatno razlikuje od našega. Toda tudi njihov sistem se že več let presnavlja, njihova reforma pa vsebinsko še danes ni zaključena. Sovjetski učitelji menijo, da je po dvajsetem partijskem kongresu pedagoško delo še bolj uspevalo kot prej. Glavni nedostatek sovjetskega šolstva — tako pravijo — je v tem, da je pouk še preveč ločen od resničnega življenja. Prepričani so, da bodo tudi ta nedostatek v kratkem odpravili. Ze samo v preteklih dveh, treh letih so imeli namreč tudi na tem področju znatne uspehe.

Prepričan sem, da ni države na svetu, ki bi v štiridesetih letih napravila tudi v šolstvu tako ogromen razvoj, kakor

Sovjetska zveza od oktobrske revolucije do današnjih dni.

V caristični Rusiji je bilo šestdesetdeset odstot. prebivalstva nepismenega. Le ena tretjina šolobveznih otrok je imela možnost obiskovati osnovno šolo. V obrobni predelih Rusije in med mnogimi njihovimi narodnimi manjšinami pa je bilo skoraj vse prebivalstvo nepismeno.

Po oktobrski revoluciji je sovjetska oblast šolski sistem od temeljev reorganizirala. Vzpostavila so enotno splošnoizobraževalno šolo s splošno obveznostjo. V vseh pokrajinah so zgradili šole in otroci sedemdesetih narodov Sovjetske zveze so prvič dobili svoje šole, v katerih se je moralo poučevati v njihovem jeziku. Tudi pri odraslih so uvedli analfabetske tečaje in v dveh desetletjih je bila nepismenost odpravljena.

Sedaj je v Sovjetski zvezi prehodna stopnja šolske obveznosti. Doslej obstajata še vedno sedemletna in desetletna obvezna šola. Na podeželju so sedemletke in desetletke, v mestih in v industrijskih pre-

delih pa desetletke. Do leta 1960 pa bo že vse otroke zajela desetletna šolska obveznost.

Osnova za splošnoizobraževalno šolo je torej tako imenovana desetletka. To je šola, ki po naših pojmih združuje osnovno, srednjo in višjo srednjo šolo. Vrtci, ki so v Sovjetski zvezi zelo na gosto posejani, ne spadajo med obvezno šolstvo. Po naše bi se to reklo, da mora v Sovjetski zvezi vsak šolobvezni otrok opraviti veliko maturo. Kajti po dovršeni desetletki so učencem odprta vrata na univerzo, oz. na visoke šole. Njihova šolska obveznost se začne s sedmim, konča z dovršenim sedemnajstim letom. V osnovnih, srednjih in visokih šolah je šolanje brezplačno. Dijaki srednjih strokovnih šol in študenti prejemajo državne stipendije.

Kako skrbijo v Sovjetski zvezi posebno za strokovno višjo izobrazbo, nam pove podatek, da je bilo leta 1955 dva milijona študentov. Visoke in srednje strokovne šole je istega leta dokončalo sedemstošestdeset tisoč mladih strokovnjakov. Število vseh učencev in dijakov pa znaša vsako leto okoli petdeset milijonov. Letos je dokončalo svoje obvezno šolanje (sedemletko oziroma desetletko) en milijon tri tisoč učencev oziroma dijakov. Univerza in visoke šole pa še ne morejo sprejeti

vsega tega kadra in odhaja približno polovica dijakov v gospodarstvo, industrijo, promet in v druge službe. Tudi ljudje z visokošolsko izobrazbo že delajo kot delavci v tovarnah, kolhozih ali na sovhozh. In vendar si vodilni organi zaradi tega ne delajo prevelikih preglavic! Menijo namreč, da že prihaja čas, ki zahteva od slehernega človeka najvišjo izobrazbo. Zato pa obstaja milo rednih šol tudi vrsta večernih šol, ki dajejo možnost za visokošolsko kvalifikacijo.

SEDEMELETKA

Sedaj torej obstajajo v Sovjetski zvezi sledeče oblike splošnoizobraževalne šole: osnovna šola (štirje razredi), sedemletka in desetletka. Program osnovne šole je enak za učence sedemlet in desetlet. Po dokončani osnovni šoli pa mora vsak učenec nadaljevati šolanje v eni ali v drugi. Sama osnovna šola s štirinajstimi poukom je le v manjših krajih na podeželju, da ni treba mlajšim otrokom predaleč v šolo. Take šole ustanavljajo že tudi v krajih, ki imajo nad petnajst šolobveznih otrok.

Mesto in vas v osvetlitvi izdatkov za ljudske knjižnice

(Primerjava izdatkov za občinske ljudske odbore Celje, Jesenice, Koper, Ljubljana, Maribor, Trbovlje, Šoštanj, Hrpolje, Žužemberk in Beltinci)

Ena glavnih značilnosti ljudske knjižničarstva v LR Sloveniji je prevelika razlika v razvoju ljudskih knjižnic v mestih in na podeželju. Ta razlika je predvsem vidna pri knjižnih fondih v mestnih in podeželskih knjižnicah, v zvezi s tem pa seveda tudi v številu izposojenih knjig, bralcev in dohodkov.

Pri tem nikakor ne moremo trditi, da se večje ljudske knjižnice razvijajo na škodo podeželskih knjižnic. Ravno nasprotno! Večina naših ljudskih knjižnic v mestih je komaj dosegla osnovni knjižni fond, ki se po splošnih knjižničarskih normah pričakuje od knjižnice, to je: vsaj ena knjiga na enega prebivalca. To število so že presegla mesta središča Jesenice (na 1 prebivalca pride 1,60 knjižnih zvezkov), Celje (na 1 prebivalca 2,07 knjig), Ljubljana (1,44 knjižnih zvezkov na 1 prebivalca) in Šoštanj ter Velenje skupaj (1,61 knjižnih zvezkov na 1 prebivalca). Osnovnega knjižnega fonda niso dosegla še naslednja mesta: Koper (0,84 knjižnih zvezkov na 1 prebivalca), Maribor (0,8 knjižnih zvezkov na 1 prebivalca), Trbovlje (0,75 knjižnih zvezkov na 1 prebivalca).

Tudi proračun velikih mestnih knjižnic pada pod povprečje, ki ga določajo norme. Za dobro razvijanje ljudske knjižnice je potreben letni proračun, pri katerem odpade na 1 prebivalca nekako 200 din (kriterij je nižji od kriterija na zapadu). Ta kriterij je doseglo in že nekoliko preseglo izmed zgoraj naštetih krajev le mesto Celje, vsa ostala mesta pa večinoma za njim občutno zaostajajo. Iz tega sledi, da bi se gohodič mestnih knjižnic v Celju morali odražati vsaj na isti ravni, v drugih mestih bi se pa morali še občutno zvišati, da bi lahko naše mestne ljudske knjižnice vršile svojo funkcijo vsaj v mestnem merilu.

Ce položaj mestnih knjižnic ni ravno najboljši, pa je v primerjavi z njimi stanje knjižnic izven mestnih središč zelo slabo. V nobenem izmed navedenih primerov (v naši tabeli od zaporedne številke 1-7, to se pravi v okolici teh mest) ne pride ena knjiga na enega prebivalca. Najboljše je še stanje na območju Občinskega ljudskega odbora Šoštanj, pri katerem odpade na enega prebivalca 0,94 knjižnega zvezka, najslabše pa je stanje na po-

deželju Občinskega ljudskega odbora Ljubljana, kjer odpade na enega obkoliškega prebivalca le 0,20 knjižnega zvezka. Vendar v zadnjem primeru ne smemo pozabiti, da si mnogi prebivalci obkoliških krajev izposojajo knjige v dokaj dobro založenih ljubljanskih mestnih ljudskih knjižnicah.

Proračuni, ki jih imajo ljudske knjižnice izven mestnih središč, so minimalni. Na področju občinskega ljudskega odbora Koper znašajo za okoliško samo 1 din 40 para na prebivalca, v nobenem izmed naštetih okolišev pa ne dosežejo 50 dinarjev!

Stanje v kmečkih občinah pa je še mnogo slabše. Pri Občinskem ljudskem odboru Hrpolje odpade na enega prebivalca 0,17 knjižnega zvezka, pri Občinskem ljudskem odboru Žužemberk pa 0,14 knjižnega zvezka, pri Občinskem ljudskem odboru Beltinci pa celo le 0,09 knjižnega zvezka.

Tudi denarna sredstva knjižnic na področju navedenih občinskih ljudskih odborov (od zaporedne številke 8-10) so minimalni. Pri Občinskem ljudskem odboru odpade na enega prebivalca 2 din 75 para, pri Občinskem ljudskem odboru Žužemberk pa celo le 0,03 dinarja.

Kot se vidi iz spodnje tabele je naše podeželje glede na ljudsko knjižničarstvo nerazvito. Takšno stanje bi lahko izboljšali le z dobro organiziranim biblioteknim centrom, ki bi nudil strokovno pomoč, in z večjimi dotacijami mestnim in podeželskim knjižnicam. Vseke knjižnice bodo zares začele šele takrat, ko bodo tesno povezane z veliko občinsko ljudsko knjižnico, ki bo imela tako velik knjižni fond, da bo lahko prepredala celotno področje občinskega ljudskega odbora s potujočimi knjižnicami. Izdatki za ljudske knjižnice bi morali v tem primeru biti večji od 87% do 792% od dosedanjih, kot je razvidno iz tabele.

Izdatki za ljudske knjižnice v letu 1956 in perspektivne potrebe za eno leto, če bi upoštevali zgoraj navedeni kriteriji.

Zap. št.	Občina	Proračuni knjižnic v l. 1956	Dejanske potrebe (perspektivne)
1.	Celje	3.786.561	7.102.400
2.	Jesenice	2.182.513	4.643.600
3.	Koper	901.791	4.838.800
4.	Ljubljana	20.215.510	31.323.400
5.	Maribor	5.389.724	20.591.600
6.	Trbovlje	1.219.610	3.323.200
7.	Šoštanj	239.283	1.451.800
8.	Hrpolje	22.800	1.646.400
9.	Žužemberk	174.174	1.322.800
10.	Beltinci	35.588	3.174.800

(Podatke smo dobili na Svetuza kulturo in prosveto. Op. uredništva).

Šolska reforma v novomeškem okraju

Od severnih klancev Mirne doline do reke Kolpe, od kočevskih hribov do vrhnjega roba Gorjanec se podolgovato razteza novomeški okraj. Z njima tudi celotno Belo krajino. Razdeljen je na 11 občin. Mesta imajo štiri. Na vsem njegovem področju je v tekočem šolskem letu 95 obveznih šol, ki so deloma popolna deloma nepopolna osemletke in pa podružnične šole. Največ je nepopolnih osemletk, kar 54, kjer poučuje istočasno več razredov en učitelj. Vseh osem razredov poučuje en sam učitelj na 13 šolah v okraju. S prihodnjim šolskim letom upa okrajna šolska oblast znižati število nepopolnih osemletk na 44.

Trenutna mreža obvezne šole v okraju je po posameznih občinah sledeča:

Občina	Popolna osemletka	Nepopolna osemletka	Podružnična šola
Mirna	2	0	0
Mokronog	1	2	2
Sentej	1	3	4
Kostanjevica	1	3	0
Novo mesto	3	10	5
Trebnje	1	5	2
Zužemberk	1	6	1
Straža-Toplite	1	3	3
Semič	0	3	4
Metlika	1	7	1
Črnomelj	1	12	6
Skupaj	13	54	28

Medtem ko se je notranja reforma osemletke pričela že s tekočim šolskim letom, bo zunanja organizacijska struktura dobila izraz šole v prihodnjem šolskem letu 1958-59. Tedaj nižjih gimnazij ne bo več, upravično in pedagoško se bodo spo-

kor desetletka kot šolska obveznost.

Kakšen napredek glede na stanje šolstva v carski Rusiji pomeni tako visoka šolska obveznost, nam najprej s številnimi nazornimi podatki, da so leta 1914 imeli v Rusiji 1.953 šol s 635.000 učenci. Danes pa morajo vsi učenci ne glede na narodnost, spol in stan dobiti tako izobrazbo, ki je glede na učni načrt enakovredna naši srednješolski maturi.

Ker smo že govorili o programu sedemletke, bom na kratko našel predmete njihove splošnoizobraževalne šole od osmega do desetega razreda.

Literarna zgodovina zavzema kar eno četrtino vseh šolskih ur. Učenci se učijo domače in tuje literature, spoznavajo življenje in delo domačih in tujih pisateljev. V pomoč pri tem delu so jim bogate šolske in ljudske knjižnice, ki so dobro založene z leposlovnimi knjigami najboljših domačih in tujih pisateljev. Knjige dobivajo učenci v šolskih in javnih knjižnicah brez vsake izposojnine.

Vsakemu izmed zadnjih treh razredov so določene tri ali štiri ure tedensko za tuj jezik. Vsak dijak mora obvladati nemščino, francoščino ali angleščino.

Tretjino učnih ur zavzema-

jo matematika, fizika, kemija in biologija. Tudi pri matematičnem pouku prevladuje princip, da naj učenci združujejo teorijo s prakso. Svoje teoretično znanje morajo znati reševati s praktičnimi nalagami iz fizike in kemije, astronomije, tehnike in gospodarstva.

Tudi ob teh predmetih imajo mnogo praktičnega dela, meritev in laboratorijskih raziskav.

Učni načrt navaja med svojimi predmeti tudi anatomijo, fiziologijo in splošno poznavanje higiene. Pri zgodovini in zemljepisu nadaljujejo s sistematičnim delom za spoznavanje sveta.

Sovjetske desetletke polagajo izredno pazno na delovno vzgojo in na spoznavanje važnosti človekovega dela sploh. Dijaki delajo v posebnih delavnicah, kjer se prične rokovanja z raznimi orodji. Na pouku iz zemljepisa in na šolskih vrtovih spoznavajo življenjsko biologijo, imajo poskusne mišurinske vrtove, pa tudi izven šolskega pouka se radi združujejo v različnih kroških. V zadnjih dveh razredih se mora na primer dijak naučiti voziti avto, na deželi pa traktor. Tovarne, podjetja in posestva smejo dati šolam brezplačno vso učila, ki so jim potrebna. Smatrajo za čast, da jim grade in opremljajo delavnice, gospodarska poslopja in učilnice. Tako so

jim na primer v zadnjih treh letih uredili že nad 34.000 delavnic.

V desetletkah obstajajo mladinske organizacije in posebni svetovi, katerih člani so vsi učitelji in starši nekaterih dijakov. Ti svetovi imajo pravico sodelovanja pri nekaterih vzgojnih in važnejših učnih vprašanjih. Učitelji razredov od petega šolskega razreda dalje morajo imeti visokošolsko izobrazbo.

Zemljišča, delavnice, stroji, bogata učila in knjižnice, zveza šol z delovnimi kolektivi so brez dvoma odlika sovjetskega šolstva. Glede znanja, vsebine pouka in razgledanosti menim, da naši šoloobvezni otroci ne zaostajajo za sovjetskimi, absolutno srednješolski pa jih glede teoretičnega znanja prekašajo. Poudariti moram tudi, da odlikuje sovjetsko šolstvo močna domoljubna vzgoja, ki spremlja vse šolske predmete.

Bogata materialna osnova sovjetskega šolstva daleč prekaša našo današnjo šolo. S šolsko reformo, ki jo so tudi tam začeli postopoma izvajati, in v zvezi z močno poudarjeno politično vzgojo pa bodo brez dvoma dosegli tudi velike učne uspehe. Učini kader se je v štiridesetih letih poškostil: leta 1914 so imeli 280.000 učiteljev, letos pa je njihovo število naraslo na 1.733.000 učnih moči.

Pomenili smo se o organizaciji strokovnega in družbe-

nega dela in predvideli novo srednjo. Takrat si bomo izmenjali izkušnje.

Tov. Albin Zan, predsednik naše občine, je predlagal, naj bi dobivali učenci KCS boljše, sodobnejše in bolj praktične pouk o socialističnem gospodarstvu in kmetijstvu.

V novi odbor smo si izvolili v delu prekaljene tovariše, na tovariše mislimo, da nam bodo uspešno pomagali zaračati v sodobno šolstvo.

Spomladi se bomo peljali na izlet po Koroški. Radi bi rojakom za mejo kaj zapeli. Zakaj nam ne bi uspelo? Če ob vrnitvi je donela vesela pesem od Pohorja do Gorice. Inšpektorja Schweiger in Končnik nista samo pametno svetovala, kako naj učimo, ampak sta z nami vred zapela.

Harmonika tako lepo igra v Schweigerjevih rokah, da navdušuje.

Naših prizadevanj pa občina ne omogoča samo materialno, ampak se dejansko trudi. Kmalu bomo opremili vse šole lenarske občine z ozkočrtnimi kinoaparati, kasneje pa bomo dobili še šolski avtobus za prevoz oddaljenih otrok in šolske ekskurzije.

I. Zorka

Reforma šolstva gre svojo pot

Našo šolsko reformo so po poročila sledela dejstva:

1. obveznost osemletnega šolanja na nižjih gimnazijah, koder so te obstajale,

2. slaba priprava učencev za nadaljnje učenje na nižjih in srednjih strokovnih šolah,

3. prešibka podlaga gimnazijskih abiturientov za akademski študij.

Vse navedene šole, ki stoje nad osnovno šolo, so pritiskale navzdol z zahtevo, naj posredujejo kvalitetnejšo predizobrazbo učencev. Osnovne šole so začele pripravljati svoje učence za gimnazijski študij, zato se na strokovne šole niso mogle ozirati. Stari zakorenjeni način pouka, strogo ločen po predmetih in znanstvenih disciplinah, je puščal v nižjih razredih gimnazije dve tretjini učencev, da v njih dovrše svojo šolsko obveznost. Ti so se po dovršeni šolski obveznosti zatekli v obrt in industrijo ali pa so ostali doma na kmetijah. Tako stanje traja še dalje.

Pri iskanju vzrokov za tako stanje smo najprej obdolžili učne načrte, potem učno metodo, nato pa še pomanjkanje učbenikov in opreme z učili. Vsemu temu se je pridružilo še pomanjkanje šolskih prostorov. Zamilisel, da bi med osnovno šolo in gimnazijo vrnili še peti razred, je propadla, ker bi s tem podaljšali šolsko obveznost na 9 let.

Namesto tega je zadonel klic po šolski reformi, ki naj preuredi ves šolski sistem. Uvesti je treba nove učne metode, preresetati učno snov, jo približati potrebam današnjega časa, kulturnega in gospodarskega razvoja ter stremeti za tem, da sleherni učenec dočela izkoristi osemletno šolsko obveznost. Čeprav se ne ukaže, toda začetek šolske reforme je imamo.

Nižje gimnazije so se stopile in se še stajajo z osnovnimi v »obvezne osemletne šole« ali kratko: osemletke. To ime še ni ustaljeno, ker imamo poleg njih še mnogo nižje organiziranih šol z enim do sedmimi oddelki, ki so prav tako osemletke, ne morejo pa

Po uspelem lanskoletnem poskusu v Zagrebu so letošnje leto izbrali založniki za sejem knjig našo prestolnico. Sicer velik paviljon na novem razstavišču v Beogradu je postal ob številnih razstavljalcih in razstavljanih delih kar tesen. Obiskovalčev oke so se ustavljale ob zglobovni sliki, saj so se zbrali razstavljalci z najrazličnejših delov sveta. Prav to dejstvo je dalo razstavljalcem globlji pomen: postala je posebna vrsta manifestacija sožitja med narodi sveta.

Mi Jugoslavlani smo imeli pri pripravi razstave poleg tega namena še druge smotere: hoteli

smo pokazati svetu vsaj del našega kulture, zavedajoč se, da je naša država bolj znana po svojih političnih kot pa kulturnih uspehih.

Mislamo, da je sejem nalogo lepo izpolnil. Gledelec je v vsaj sejem ugotavljal, da naše knjige tako po vsebini, kakor tudi po opremi ne zaostajajo za tujimi. Morebiti imajo nekatere založbe razkošnejše opreme, druge, n. pr. ameriške pa odlične priročne, toda tudi naši knjižni trg more pokazati, da marsikatero enakovredno izdajo.

Nekatere novosti glede zbujanja zanimanja za ljudsko knjigo, n. pr.: popust pri nakupu domačih knjig, organiziranje množičnih obiskov in pogovore avtorjev s publiko, se še niso popolnoma obnesle. Za propagandne namene je bil popust gotovo premajhen, podobno pa je tudi z množičnimi obiski. Kar je za množično obiskovalca sejem predvsem šolska mladina. Dobro se zavedamo, da je treba zbuditi veselje do knjige ravno v mladih ljudeh, saj nam iz njih rastejo ljubitelji knjige, toda važen je način propagiranja. Otroke in mladino ni težko pritegniti, ako pa je prepričana sama sebi in tava mimo številnih knjig, ne da bi vedela, kaj pomenijo, je naš namen neizpolnjen. Potem ni čudno, da se zabava po svoje z nabiranjem katalogov, katerih niti ne razume. Mislamo, da bi moralo vodstvo razstave preskrbeti za otroke in mladino posebne vodiče, ki bi znali s primerno besedo in prikazom knjigo približati otrokom. (Nikakor ne moremo tega zahtevati od učiteljev, ki gradiva ne poznajo in morajo poleg tega še paziti na disciplino varovancev.) Podobna vodstva bi bila dobrodošla tudi odraslim obiskovalcem, ki bi tako laže in hitreje pregledali razstavljeno blago, kasneje pa lahko še vsak po svojem zanimanju pogledali knjige. Hvalež-

smo pokazati svetu vsaj del našega kulture, zavedajoč se, da je naša država bolj znana po svojih političnih kot pa kulturnih uspehih.

Mislamo, da je sejem nalogo lepo izpolnil. Gledelec je v vsaj sejem ugotavljal, da naše knjige tako po vsebini, kakor tudi po opremi ne zaostajajo za tujimi. Morebiti imajo nekatere založbe razkošnejše opreme, druge, n. pr. ameriške pa odlične priročne, toda tudi naši knjižni trg more pokazati, da marsikatero enakovredno izdajo.

Nekatere novosti glede zbujanja zanimanja za ljudsko knjigo, n. pr.: popust pri nakupu domačih knjig, organiziranje množičnih obiskov in pogovore avtorjev s publiko, se še niso popolnoma obnesle. Za propagandne namene je bil popust gotovo premajhen, podobno pa je tudi z množičnimi obiski. Kar je za množično obiskovalca sejem predvsem šolska mladina. Dobro se zavedamo, da je treba zbuditi veselje do knjige ravno v mladih ljudeh, saj nam iz njih rastejo ljubitelji knjige, toda važen je način propagiranja. Otroke in mladino ni težko pritegniti, ako pa je prepričana sama sebi in tava mimo številnih knjig, ne da bi vedela, kaj pomenijo, je naš namen neizpolnjen. Potem ni čudno, da se zabava po svoje z nabiranjem katalogov, katerih niti ne razume. Mislamo, da bi moralo vodstvo razstave preskrbeti za otroke in mladino posebne vodiče, ki bi znali s primerno besedo in prikazom knjigo približati otrokom. (Nikakor ne moremo tega zahtevati od učiteljev, ki gradiva ne poznajo in morajo poleg tega še paziti na disciplino varovancev.) Podobna vodstva bi bila dobrodošla tudi odraslim obiskovalcem, ki bi tako laže in hitreje pregledali razstavljeno blago, kasneje pa lahko še vsak po svojem zanimanju pogledali knjige. Hvalež-

smo pokazati svetu vsaj del našega kulture, zavedajoč se, da je naša država bolj znana po svojih političnih kot pa kulturnih uspehih.

Mislamo, da je sejem nalogo lepo izpolnil. Gledelec je v vsaj sejem ugotavljal, da naše knjige tako po vsebini, kakor tudi po opremi ne zaostajajo za tujimi. Morebiti imajo nekatere založbe razkošnejše opreme, druge, n. pr. ameriške pa odlične priročne, toda tudi naši knjižni trg more pokazati, da marsikatero enakovredno izdajo.

Nekatere novosti glede zbujanja zanimanja za ljudsko knjigo, n. pr.: popust pri nakupu domačih knjig, organiziranje množičnih obiskov in pogovore avtorjev s publiko, se še niso popolnoma obnesle. Za propagandne namene je bil popust gotovo premajhen, podobno pa je tudi z množičnimi obiski. Kar je za množično obiskovalca sejem predvsem šolska mladina. Dobro se zavedamo, da je treba zbuditi veselje do knjige ravno v mladih ljudeh, saj nam iz njih rastejo ljubitelji knjige, toda važen je način propagiranja. Otroke in mladino ni težko pritegniti, ako pa je prepričana sama sebi in tava mimo številnih knjig, ne da bi vedela, kaj pomenijo, je naš namen neizpolnjen. Potem ni čudno, da se zabava po svoje z nabiranjem katalogov, katerih niti ne razume. Mislamo, da bi moralo vodstvo razstave preskrbeti za otroke in mladino posebne vodiče, ki bi znali s primerno besedo in prikazom knjigo približati otrokom. (Nikakor ne moremo tega zahtevati od učiteljev, ki gradiva ne poznajo in morajo poleg tega še paziti na disciplino varovancev.) Podobna vodstva bi bila dobrodošla tudi odraslim obiskovalcem, ki bi tako laže in hitreje pregledali razstavljeno blago, kasneje pa lahko še vsak po svojem zanimanju pogledali knjige. Hvalež-

smo pokazati svetu vsaj del našega kulture, zavedajoč se, da je naša država bolj znana po svojih političnih kot pa kulturnih uspehih.

Mislamo, da je sejem nalogo lepo izpolnil. Gledelec je v vsaj sejem ugotavljal, da naše knjige tako po vsebini, kakor tudi po opremi ne zaostajajo za tujimi. Morebiti imajo nekatere založbe razkošnejše opreme, druge, n. pr. ameriške pa odlične priročne, toda tudi naši knjižni trg more pokazati, da marsikatero enakovredno izdajo.

Nekatere novosti glede zbujanja zanimanja za ljudsko knjigo, n. pr.: popust pri nakupu domačih knjig, organiziranje množičnih obiskov in pogovore avtorjev s publiko, se še niso popolnoma obnesle. Za propagandne namene je bil popust gotovo premajhen, podobno pa je tudi z množičnimi obiski. Kar je za množično obiskovalca sejem predvsem šolska mladina. Dobro se zavedamo, da je treba zbuditi veselje do knjige ravno v mladih ljudeh, saj nam iz njih rastejo ljubitelji knjige, toda važen je način propagiranja. Otroke in mladino ni težko pritegniti, ako pa je prepričana sama sebi in tava mimo številnih knjig, ne da bi vedela, kaj pomenijo, je naš namen neizpolnjen. Potem ni čudno, da se zabava po svoje z nabiranjem katalogov, katerih niti ne razume. Mislamo, da bi moralo vodstvo razstave preskrbeti za otroke in mladino posebne vodiče, ki bi znali s primerno besedo in prikazom knjigo približati otrokom. (Nikakor ne moremo tega zahtevati od učiteljev, ki gradiva ne poznajo in morajo poleg tega še paziti na disciplino varovancev.) Podobna vodstva bi bila dobrodošla tudi odraslim obiskovalcem, ki bi tako laže in hitreje pregledali razstavljeno blago, kasneje pa lahko še vsak po svojem zanimanju pogledali knjige. Hvalež-

smo pokazati svetu vsaj del našega kulture, zavedajoč se, da je naša država bolj znana po svojih političnih kot pa kulturnih uspehih.

Mislamo, da je sejem nalogo lepo izpolnil. Gledelec je v vsaj sejem ugotavljal, da naše knjige tako po vsebini, kakor tudi po opremi ne zaostajajo za tujimi. Morebiti imajo nekatere založbe razkošnejše opreme, druge, n. pr. ameriške pa odlične priročne, toda tudi naši knjižni trg more pokazati, da marsikatero enakovredno izdajo.

Nekatere novosti glede zbujanja zanimanja za ljudsko knjigo, n. pr.: popust pri nakupu domačih knjig, organiziranje množičnih obiskov in pogovore avtorjev s publiko, se še niso popolnoma obnesle. Za propagandne namene je bil popust gotovo premajhen, podobno pa je tudi z množičnimi obiski. Kar je za množično obiskovalca sejem predvsem šolska mladina. Dobro se zavedamo, da je treba zbuditi veselje do knjige ravno v mladih ljudeh, saj nam iz njih rastejo ljubitelji knjige, toda važen je način propagiranja. Otroke in mladino ni težko pritegniti, ako pa je prepričana sama sebi in tava mimo številnih knjig, ne da bi vedela, kaj pomenijo, je naš namen neizpolnjen. Potem ni čudno, da se zabava po svoje z nabiranjem katalogov, katerih niti ne razume. Mislamo, da bi moralo vodstvo razstave preskrbeti za otroke in mladino posebne vodiče, ki bi znali s primerno besedo in prikazom knjigo približati otrokom. (Nikakor ne moremo tega zahtevati od učiteljev, ki gradiva ne poznajo in morajo poleg tega še paziti na disciplino varovancev.) Podobna vodstva bi bila dobrodošla tudi odraslim obiskovalcem, ki bi tako laže in hitreje pregledali razstavljeno blago, kasneje pa lahko še vsak po svojem zanimanju pogledali knjige. Hvalež-

smo pokazati svetu vsaj del našega kulture, zavedajoč se, da je naša država bolj znana po svojih političnih kot pa kulturnih uspehih.

Mislamo, da je sejem nalogo lepo izpolnil. Gledelec je v vsaj sejem ugotavljal, da naše knjige tako po vsebini, kakor tudi po opremi ne zaostajajo za tujimi. Morebiti imajo nekatere založbe razkošnejše opreme, druge, n. pr. ameriške pa odlične priročne, toda tudi naši knjižni trg more pokazati, da marsikatero enakovredno izdajo.

Nekatere novosti glede zbujanja zanimanja za ljudsko knjigo, n. pr.: popust pri nakupu domačih knjig, organiziranje množičnih obiskov in pogovore avtorjev s publiko, se še niso popolnoma obnesle. Za propagandne namene je bil popust gotovo premajhen, podobno pa je tudi z množičnimi obiski. Kar je za množično obiskovalca sejem predvsem šolska mladina. Dobro se zavedamo, da je treba zbuditi veselje do knjige ravno v mladih ljudeh, saj nam iz njih rastejo ljubitelji knjige, toda važen je način propagiranja. Otroke in mladino ni težko pritegniti, ako pa je prepričana sama sebi in tava mimo številnih knjig, ne da bi vedela, kaj pomenijo, je naš namen neizpolnjen. Potem ni čudno, da se zabava po svoje z nabiranjem katalogov, katerih niti ne razume. Mislamo, da bi moralo vodstvo razstave preskrbeti za otroke in mladino posebne vodiče, ki bi znali s primerno besedo in prikazom knjigo približati otrokom. (Nikakor ne moremo tega zahtevati od učiteljev, ki gradiva ne poznajo in morajo poleg tega še paziti na disciplino varovancev.) Podobna vodstva bi bila dobrodošla tudi odraslim obiskovalcem, ki bi tako laže in hitreje pregledali razstavljeno blago, kasneje pa lahko še vsak po svojem zanimanju pogledali knjige. Hvalež-

smo pokazati svetu vsaj del našega kulture, zavedajoč se, da je naša država bolj znana po svojih političnih kot pa kulturnih uspehih.

Mislamo, da je sejem nalogo lepo izpolnil. Gledelec je v vsaj sejem ugotavljal, da naše knjige tako po vsebini, kakor tudi po opremi ne zaostajajo za tujimi. Morebiti imajo nekatere založbe razkošnejše opreme, druge, n. pr. ameriške pa odlične priročne, toda tudi naši knjižni trg more pokazati, da marsikatero enakovredno izdajo.

Nekatere novosti glede zbujanja zanimanja za ljudsko knjigo, n. pr.: popust pri nakupu domačih knjig, organiziranje množičnih obiskov in pogovore avtorjev s publiko, se še niso popolnoma obnesle. Za propagandne namene je bil popust gotovo premajhen, podobno pa je tudi z množičnimi obiski. Kar je za množično obiskovalca sejem predvsem šolska mladina. Dobro se zavedamo, da je treba zbuditi veselje do knjige ravno v mladih ljudeh, saj nam iz njih rastejo ljubitelji knjige, toda važen je način propagiranja. Otroke in mladino ni težko pritegniti, ako pa je prepričana sama sebi in tava mimo številnih knjig, ne da bi vedela, kaj pomenijo, je naš namen neizpolnjen. Potem ni čudno, da se zabava po svoje z nabiranjem katalogov, katerih niti ne razume. Mislamo, da bi moralo vodstvo razstave preskrbeti za otroke in mladino posebne vodiče, ki bi znali s primerno besedo in prikazom knjigo približati otrokom. (Nikakor ne moremo tega zahtevati od učiteljev, ki gradiva ne poznajo in morajo poleg tega še paziti na disciplino varovancev.) Podobna vodstva bi bila dobrodošla tudi odraslim obiskovalcem, ki bi tako laže in hitreje pregledali razstavljeno blago, kasneje pa lahko še vsak po svojem zanimanju pogledali knjige. Hvalež-

smo pokazati svetu vsaj del našega kulture, zavedajoč se, da je naša država bolj znana po svojih političnih kot pa kulturnih uspehih.

Mislamo, da je sejem nalogo lepo izpolnil. Gledelec je v vsaj sejem ugotavljal, da naše knjige tako po vsebini, kakor tudi po opremi ne zaostajajo za tujimi. Morebiti imajo nekatere založbe razkošnejše opreme, druge, n. pr. ameriške pa odlične priročne, toda tudi naši knjižni trg more pokazati, da marsikatero enakovredno izdajo.

Nekatere novosti glede zbujanja zanimanja za ljudsko knjigo, n. pr.: popust pri nakupu domačih knjig, organiziranje množičnih obiskov in pogovore avtorjev s publiko, se še niso popolnoma obnesle. Za propagandne namene je bil popust gotovo premajhen, podobno pa je tudi z množičnimi obiski. Kar je za množično obiskovalca sejem predvsem šolska mladina. Dobro se zavedamo, da je treba zbuditi veselje do knjige ravno v mladih ljudeh, saj nam iz njih rastejo ljubitelji knjige, toda važen je način propagiranja. Otroke in mladino ni težko pritegniti, ako pa je prepričana sama sebi in tava mimo številnih knjig, ne da bi vedela, kaj pomenijo, je naš namen neizpolnjen. Potem ni čudno, da se zabava po svoje z nabiranjem katalogov, katerih niti ne razume. Mislamo, da bi moralo vodstvo razstave preskrbeti za otroke in mladino posebne vodiče, ki bi znali s primerno besedo in prikazom knjigo približati otrokom. (Nikakor ne moremo tega zahtevati od učiteljev, ki gradiva ne poznajo in morajo poleg tega še paziti na disciplino varovancev.) Podobna vodstva bi bila dobrodošla tudi odraslim

.....

.....

sobil, pa čeprav ima tudi več kot po 10 semestrov medicine.